

SERMO XXVII¹.

De titulo et prioribus versiculis Psalmi xcv, et de verbis Apostoli ad Rom. ix : *Miserebor cui misertus fuero, etc.* Contra Pelagianos.

I. QUOMODO janua introducit in domum, sic titulus Psalmi introducit in intellectum. Prænotatur enim sic : « Quando domus ædificabatur post captivitatem². » Quæris quæ domus, indicat tibi jam Psalmus : « Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra. » Ecce quæ domus. Quando omnis terra cantat canticum novum, domus Dei est. Cantando ædificatur, credendo fundatur, sperando erigitur, diligendo perficitur. Modo ergo ædificatur : sed in fine sæculi dedicatur. Concurrant ergo lapides vivi ad canticum novum, concurrant et coaptentur in structuram templi Dei : agnoscant Salvatorem, recipiant habitatorem.

II. Dictum est quæ domus : dicendum est post quam captivitatem. Et hoc tibi indicat Psalmus, sequere paululum : « Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra. Cantate Domino, benedicite nomen ejus, bene nuntiate de die in diem salutare ejus. Annuntiate inter gentes mirabilia ejus, in omnibus populis gloriam ejus³. Quoniam omnes dii gentium dæmonia⁴. » Ecce sub quorum captivitate latebat domus. Ex prima enim transgressione primi hominis, universum genus humanum natum cum obligatione peccati, victor

¹ Alias de verbis Apostoli 20. — ² Psal. xcv, 1. — ³ Ibid. 2, 3. — ⁴ Ibid. 5.

diabolus possidebat. Si enim sub captivitate non teneremur, Redemptore non indigeremus¹. Venit ad captivos non captus : venit ad captivos redimendos nihil in se captivitatis, hoc est, iniquitatis habens, sed carne mortali pretium nostrum portans. Si enim carnem mortalem non haberet, unde in Verbo sanguis, quem pro captivis funderet? Ille autem qui ad captivitatem nostram venit cum similitudine carnis peccati, non cum carne peccati venit. Similitudo enim erat illa carnis peccati : vera caro, sed similis carnis peccati : vera caro, sed non peccati caro. Ille ergo qui ita venit, quis erat? « Bene nuntiate de die in diem. » Ecce quis erat. De die in diem erat, Deus de Deo erat, lumen de lumine erat : « sed Verbum caro factum est, ut habitaret in nobis² : » latens majestas, apparens infirmitas, ut moriatur infirmitas, et teneatur majestas.

III. Si ergo universus mundus sub captivitate tenebatur, benedictum est, « Miserebor cui misertus fuero, et misericordiam præstabo cui misertus fuero³. » Si enim totus mundus sub captivitate, totus mundus in peccato, totus mundus justissime supplicio destinatus, sed ex parte per misericordiam liberatus, quis dicat : Quare damnas mundum? Quomodo accusatur judex Deus, quando damnatur mundus reus? Reus es : si quid debeas consideres, poena vocatur; nec cum a te debitum exigitur, exactor juste reprehenditur. Reprehendatur exactor; si debitum exigit : cum vero debitum exigit, quis reprehendat exactorem, quamvis expectet donatorem? « Cui vult miseretur, et quem vult obdurat. Dicis itaque mihi : Quid adhuc conqueritur? nam voluntati ejus quis resistit? O homo, tu quis es qui respondeas Deo⁴? » Quis sit ille,

¹ Florus ad Rom. ix. — ² Joan. 1, 14. — ³ Exod. xxxiii, 19, et Rom. ix, 15. — ⁴ Ibid. 18, etc.

attende : quis sis tu, attende. Ille Deus est, tu homo. Sed justitiam tibi loqui videris tu, et fons ille justitiæ siccatus est? Si justum loqueris, unde tibi? Aut injustum loqueris, et debes tacere : aut justum loqueris, et non habes nisi de fonte justitiæ : fons autem justitiæ quis est, nisi Deus? Primum ergo fundamentum fidei pone : « Numquid » iniquitas apud Deum¹? » Latere te æquitas potest, esse ibi iniquitas non potest.

IV. Expectas a me fortasse ut dicam tibi, quare cui vult miseretur, et quem vult obdurat? Expectas a me homo? Si et tu homo et ego homo, ambo audiamus : « O » homo, tu quis es qui respondeas Deo? » Melior est enim fidelis ignorantia, quam temeraria scientia. Deus mihi dicit, per Apostolum Christus loquitur : « O homo, tu » quis es qui respondeas Deo? » Et ego indignor, quia non novi justitiam Dei? Si homo sum, non indignor : excedam hominem, si possum, et fontem attingam. Sed et si attigero, homini non dicam : excedat et ipse, et attingat mecum. Et quis est, inquis, qui homo hominem excedat? Ergo non quibusdam exprobrat Apostolus, et dicit : « Cum enim dicitis, Ego Pauli, ego Apollo, nonne » homines estis²? » Quid eos facere volebat, quibus exprobrabat quod homines erant? Homo es, ad Adam pertinet. Pertine ad Filium hominis.

V. Et forte dicit tibi : « Jam non dicam vos servos, sed » amicos ; quoniam quæ audivi a Patre meo, nota vobis » feci³. » Sed Discipulis hoc dixit, illis Apostolis, illis hoc dixit : non debemus contristari, quia nondum tales sumus. Et tamen etiam ipsis quomodo hoc dixit, Omnia quæ audivi a Patre meo, nota vobis feci? Puto quia in spe dixit hoc, nondum in re : puto quod facturum erat, non quod jam fecerat. Et unde probatur, cum ille dicat, Nota

¹ Rom. ix, 14. — ² 1 Cor. ii, 4. — ³ Joan. xv, 15.

vobis feci ; non dicat, Nota vobis faciam? Quia dicuntur quædam in Scripturis de præterito, quæ intelligantur de futuro. Quomodo dicuntur de præterito, cum intelligantur de futuro? « Foderunt, inquit, manus meas et pedes, » dinumeraverunt omnia ossa mea¹. » Nondum factum erat, et tanquam factum annuntiabatur quod futurum erat. Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis². Alio autem loco ipse dicit : « Spe salvi facti sumus³ : spes » autem quæ videtur, non est spes. Spe salvi facti sumus, » non nisi de præterito dicimus : et quoniam spe salvi facti sumus, nondum re, adhuc futurum est quod speramus. Nam jam videmus et tenemus : sed nondum res, sed spes. « Quod enim videt quis, inquit, quid sperat? Si autem » quod non videmus speramus, per patientiam expectamus⁴. » Et tamen salvi facti sumus, et tamen adhuc salutem speramus et expectamus, nondum tenemus. Sic et Dominus Discipulis ait : « Omnia quæ audivi a Patre » meo, nota vobis feci⁵. » Si hoc jam factum erat, quare alio loco dicit illis : « Adhuc multa habeo vobis dicere ; » sed non potestis illa portare modo⁶? » Certe, « Omnia » quæ audivi a Patre meo, nota vobis feci. » Sed cum dicit : Non potestis illa portare modo, et dicit, Habeo vobis dicere ; differt, non aufert. Propter certam ergo spem, quia sine dubio sciebat id se fuisse facturum, apud illum tanquam factum computabatur : et ideo dicebat : Nota vobis feci.

VI. Quandiu ergo sumus in corpore, peregrinamur a Domino : per fidem enim ambulamus, et non per spem⁷. Quantum nobis datur, fidem teneamus, et de justitia Dei non dubitemus. Iniquitatem apud illum esse omnino non credamus, ne in magnam voraginem impie-

¹ Psal. xxi, 17, 18. — ² Tit. iii, 5. — ³ Rom. viii, 24. — ⁴ Ibid. 25. — ⁵ Joan. xv, 15. — ⁶ Id. xvi, 12. — ⁷ 2 Cor. v, 6, 7.

tatis veniamus. Et cum perfecta fide tenuerimus, nullam apud eum esse iniquitatem; et si illam modo non videremus, id est, æquitatem quæ est apud ipsum: finiatur via, et veniamus ad patriam; non potest videri tempore fidei, videbitur tempore speciei. Nunc enim per fidem ambulamus, tunc per speciem. Quid est, per speciem? Speciosus forma præ filiis hominum¹. « Quia in principio erat » Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat » Verbum². Qui diligit me, inquit, mandata mea custodit; et qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam eum. » Et quid illi dabis? « Et ostendam me ipsum » illi³. » Hæc erit species, quando faciet quod dixit: Et ostendam me ipsum illi. Ibi æquitatem Dei videbis, ibi sine codice in Verbo leges. Ergo cum viderimus eum sicuti est, jam transiet peregrinatio nostra⁴: postea vero gaudebimus gaudio Angelorum. Hæc enim via, quid est? Fides est. Propter fidem tuam factus est deformis Christus, manet autem speciosus Christus. Speciosus forma præ filiis hominum, videbitur post peregrinationem. Modo autem fide qualis videtur? « Et vidimus eum, et non habebat speciem neque decorem: sed vultus ejus abjectus, et deformis positio ejus, hoc est virtus ejus: despectus et deformis positio ejus, homo in plaga positus, et sciens ferre infirmitates⁵. » Deformitas Christi te format. Ille enim si deformis esse nolisset, tu formam quam perdidisti non recepisses. Pendebat ergo in cruce deformis: sed deformitas illius pulchritudo nostra erat. In hac ergo vita deformem Christum teneamus. Quid est, deformem Christum? « Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo⁶. » Hæc est deformitas Christi.

¹ Psal. XLIV, 3. — ² Joan. I, 1. — ³ Id. XIV, 21. — ⁴ Florus ad Galat. VI. — ⁵ Isai. LIII, 2, etc. — ⁶ Galat. VI, 14.

Numquid dixi me aliquid scire in vobis, nisi viam? Hæc est via, credere in crucifixum. Hujus deformitatis signum in fronte portamus: de ista deformitate Christi non erubescamus. Hanc viam teneamus, et ad speciem pervenimus. Cum pervenerimus ad speciem, æquitatem Dei videntur: et jam non erit tibi dicere, Quare huic subvenit, et huic non? quare iste adductus est a gubernatione Dei, ut baptizaretur; ille autem cum bene catechumenus vixerit, subita ruina mortuus est, et ad baptismum non pervenit? ille autem cum scelerate vixerit, cum luxuriosus, cum mœchus, cum Scenicus, cum Venator, ægrotavit, baptizatus est, discessit, peccatum in eo convictum est, peccatum in eo deletum est? Quære merita; non invenies, nisi poenam: quære gratiam; « O altitudo divitiarum! » Petrus negat, latro credit, « O altitudo divitiarum! »

VII. Hoc nos putas perscrutari posse, quod Apostolus beatus expavit? Et cum tantam profunditatem et altitudinem inspiciens contremisceret, exclamavit: « O altitudo sapientiæ et scientiæ Dei¹! » Quid enim dixerat ante, ut ad exclamationem hanc veniret? Rem dixerat, ubi si non credatur Deo, quia non est iniquitas apud Deum, iniqua judicabitur. Gentibus dicebat, fidelibus dicebat de Judæis: « Sicut vos, inquit, non credidistis » Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis illorum incredulitate: sic et hi non crediderunt in vestram misericordiam, ut et ipsi misericordiam consequantur. Conclusit enim omnes Deus in incredulitate, » ut omnium misereatur². » Hinc postea Paulus dixit. Et quæ ista ratio est æquitatis et justitiæ Dei, concludere omnes in incredulitate, ut omnium misereatur? Quæris tu rationem, ego expavesco altitudinem. « O altitudo di-

¹ Rom. XI, 33. — ² Id. XII, 30, etc.

» vitiarum sapientiae et scientiae Dei! » Tu ratiocinare, ego mirer; tu disputa, ego credam; altitudinem video, ad profundum non pervenio. « O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei, quam inscrutabilia sunt iudicia eius, et investigabiles viae eius! » Forte expositurus est? « Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei? Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia; ipsi gloria in saecula saeculorum. » Requievit, quia invenit admirationem: nemo quaerat a me occultorum rationem. Ille dicit: « Inscrutabilia sunt iudicia eius: » et tu scrutari venisti? Ille dicit: « Investigabiles sunt viae eius: » et tu investigare venisti? Si inscrutabilia scrutari venisti, et investigabilia investigare venisti; crede, jam peristi. Tale est velle scrutari inscrutabilia et investigabilia investigare, quale est velle invisibilia videre et ineffabilia fari. Ergo aedificetur domus: cum pervenerit ad dedicationem, tunc fortasse inveniet istorum occultorum apertissimam rationem.

SERMO XXVIII¹.

De versiculo 3 Psalmi CIV: *Lætetur cor quærentium Dominum.*

I. Ex omnibus divinis eloquiis hinc potius adjuvante Domino disseramus, quod ultimum audivimus. « Lætetur cor quærentium Dominum². » Opportune namque etiam ventribus jejunamus. Lætabitur cor nostrum, si mentibus

¹ Alias 7 editorum ex Carthusiæ MSS. — ² Psal. CIV, 3.

esuriamus. Jejuni sumus, cum aliqua suavia apponuntur in epulis nostris, lætantur fauces quærentium cibum: cum varie colorata blandeque depicta apponuntur aspectibus nostris, lætantur oculi quærentium aliquid videre luminosum: lætantur aures quærentium cantum: lætantur olfactus quærentium odorem gratum. Ergo, « Lætetur cor quærentium Dominum. »

II. Procul dubio singula, quæ exhibentur diversis sensibus nostris, singulos sensus delectant. Neque enim vel sonus delectat aspectum, vel color auditum. Cordi autem nostro Dominus et lux est, et odor est, et cibus est: et ideo omnia est, quia nihil horum est; et ideo nihil est horum, quia horum omnium creator est. Est lumen cordi nostro, cui dicimus¹: « Auditui meo dabis exultationem » et lætitiā². » Est odor cordi nostro, de quo dicitur, Christi bonus odor sumus³. Si autem cibum quæritis, quia jejunatis: « Beati qui esuriunt et sitiunt justitiā⁴. » De ipso autem Domino Jesu Christo dictum est, quia factus est nobis justitia et sapientia⁵. Ecce epulæ præparatæ sunt: justitia Christus est, nusquam deest⁶, nec de transmarinis partibus velut poma peregrina a negotiatoribus apportantur: cibus est quem sentit omnis qui sanas fauces habet, interioris hominis cibus est. Se ipsum commendans ait: « Ego sum panis vivus, qui de cælo descendi⁷. » Cibus est qui reficit, nec deficit: cibus est qui insumitur, et non consumitur: cibus est qui esurientes satiat, et integer manet. Cum hinc ad mensas vestras discesseritis, nihil tale manducabitis. Quia ergo ad istas

¹ Cod. Cass. II, fol. 132: « Est lumen cordi nostro, cui dicimus: In lumine tuo videbimus lumen. Est sonus cordi nostro, cui dicimus: Auditui meo, etc. » — ² Psal. L, 10. — ³ 2 Cor. II, 15. — ⁴ Matth. V, 6. — ⁵ 1 Cor. I, 30. — ⁶ Cod. Cass. II, fol. 132: « Non a coquis præparatur nobis, nec de transmarinis, etc. » — ⁷ Joan. VI, 51.

epulas convenistis, bene comedite : sed cum abieritis, bene digerite. Bene enim manducat et male digerit, qui audit verbum Dei et non facit : non enim ducit utilem succum, sed crudum ructat indigestione fastidium.

III. Nec miremini quod corda nostra sic epulantur, ut et ipsa reficiantur, et non minuant unde reficiantur. Corporalibus oculis nostris Deus talem cibum dedit. Nam lux ista cibus est oculorum ; hac lumina nostra pascuntur, et si quis diutius in tenebris fuerit, tanquam jejunando deficiunt. Perdiderunt enim homines oculos sedendo in tenebris, nec aliquid irruit oculis, nec quispiam percussit, nec humor alienus influxit, nec pulvis, nec fumus : producit homo post tenebras, et non videt quod videbat : oculi ejus fame mortui sunt ; cibum suum, hoc est, lucem non sumendo defecerunt. Videte ergo quod proposui, qualis sit cibus oculorum nostrorum. Ista lux videtur ab omnibus, pascit omnium oculos ; et aspectus videntis reficitur, et lux integra perseverat. Si duo videant, tanta permanet ; si plures videant, eadem permanet : dives videat, pauper videat, æqualis est omnibus. Nullus in ea limites figit, impletur pauperis inopia, vacat divitis avaritia. Numquid enim qui plus habet, plus videt, aut prolato auro præoccupat pauperem, et emit sibi quod videat, ut ille non habeat ? Si ergo talis cibus est oculis nostris, quid est ipse Deus mentibus nostris ?

IV. Et aurium quidam cibus sonus est, et ipse qualis est ? De his enim sensibus corporis mentis intelligibilia conjiciamus. Ecce loquor Charitati Vestræ : adsunt aures, adsunt mentes. Duo quædam nominavi, aures et mentem ; et in eo quod loquor, duo quædam sunt sonus et intellectus ; simul feruntur, simul ad aures perveniunt ; sonus remanet in aure, intellectus descendit in corde. Sed de sono ipso prius advertamus quanto excellentius intel-

lectum amare debemus. Sonus est quasi corpus, intellectus est quasi animus. Sed sonus mox ut aurem percusserit, auremque tetigerit, transit, nec revocatur. Nec adhuc sonat. Ita enim syllabæ præeundo et sequendo succedunt, ut secunda non sonet, nisi prima transierit. Verumtamen sic quomodo quoddam transitorium magnum habet miraculum. Ecce enim si vobis esurientibus panem apponerem, non perveniret ad singulos, totum divideretis vobis¹, tanto minus haberetis : modo autem sermonem profero verbi, inter vos syllabas non dividitis, nec secatis sermonem meum, ut alius tollat istam partem, alius illam, et sic minutatim et particulatim ad singulos quosque quod dico perveniat : sed totum audit unus, totum audiunt duo, totum audiunt plures, et quotquot venerint totum audiunt ; et omnibus sufficit, et singulis integrum est : præparatur ad audiendum auris tua, nec eam fraudat vicina auris aliena. Si hoc fit de verbo sonante quid fit de Verbo omnipotente ? Quomodo enim vox ista nostra auribus omnium audientium singulis tota est et apud singulos tota est ; nec tot sunt meæ voces quot vestræ aures, sed una vox multas aures implet, non divisa, sed omnibus tota : sic cogitate Verbum Dei totum in cælis, totum in terris, totum in Angelis, totum apud Patrem, totum apud Virginem, totum in æternitate, totum in carne, totum ad inferos, cum visitaret totum, totum in paradiso, quo latronem transtulit. Hæc dixi de sono.

V. Quid si de intellectu aliquid dicam ? quanto minus est quam Verbum Dei ? Ecce enim sonum non revoco, sed si volo audiri, alterum sonum profero, et cum et ipse transierit, profero alterum, aut silentium consequetur : intellectum vero et profero ad te, et teneo apud me ; et

¹ Cod. Cass. II, fol. 132 : « Et quanto plures essetis, tanto minus haberetis.

invenis quod audisti, et non perdo quod dixi. Videte quam vera sint, « et lætetur cor quærentium Dominum. » Dominus enim ipsa principalis veritas est. Intellectus ergo manens in corde meo migrat ad tuum, nec deserit meum. Verumtamen cum intellectus inest cordi meo, et volo ut insit etiam cordi tuo, quæro qua ad te transeat quasi vehiculum sonum; assumpto quasi sono, ei impono intellectum, et profero, et produco, et doceo et non amitto. Si potuit hoc facere intellectus meus de voce mea¹. Ecce enim Verbum Dei Deus apud Deum, sapientia Dei manens incommutabiliter apud Patrem, ut procederet ad nos, carnem quasi sonum quæsivit, ei se inseruit, et ad nos processit, et a Patre non recessit. Intelligite, sapite hoc, quod audistis, quantum sit et quale cogitate, et de Deo majora sentite. Vincit ille omnem lucem, vincit omnem sonum, vincit omnem intellectum. Desiderandus est, et ad eum charitate inhiandum est, ut « Lætetur cor quærentium Dominum. »

¹ Cod. Cass. n, fol. 132: « Non putat Verbum Dei de carne sua. Ecce, etc. »

SERMO XXIX¹.

De 1 versu Psalmi CXVII: *Confitemini Domino, quoniam bonus est.*

Habitus Carthagine, in basilica Restituta, die Pentecostes
in Vigiliis.

I. ADMONITI sumus, et Spiritu Dei præceptum est nobis, ut confiteamur Domino: et ea causa dicta est confitendi Domino, quoniam bonus est. Breviter dicitur, quod profundissime cogitatur. « Confitemini, inquit, Domino. » Et tanquam quæreremus, quare: responsum est, « quoniam bonus est. » Quid plus quæris, aut si aliud quæris, quam bonum? Tanta vis est boni, ut bonum quærant et mali. Sed alia quæ dicuntur bona, ab aliquo bono habent ut sint bona; si autem quærimus omnia bona a quo habent ut sint bona; recolamus quod dictum est: « Et » fecit Deus omnia, et ecce bona valde². » Nullum igitur esset bonum, nisi factum esset a bono. Et a quali bono? Quod nullus fecit. Nullum ergo bonum esset, nisi a bono factum esset, quod factum non est. Bonum cœlum, sed factum bonum: boni Angeli, sed facti boni: bona sidera, sol et luna, alternatio noctis et diei, temporum vices, volumina sæculorum, cursus annorum, germina herbarum et arborum, naturæ animalium, et inter hæc omnia creatura laudatrix homo; omnia bona, sed facta bona; et a Deo bona, non a se. Qui fecit hæc,

¹ Alias de Diversis 3. — ² Gen. 1, 31.

super omnia est bonus : quia nullus eum fecit bonus, sed a se ipso bonus est. Nec tamen sibi soli, sed et nobis bonus est. « Confitemini ergo Domino, quoniam bonus est. »

II. Confessio aut laudantis est, aut pœnitentis. Sunt enim parum eruditi, qui cum audierint confessionem in Scripturis, tanquam nisi peccatorum esse non possit, continuo tundunt pectora ; velut jam moneantur confiteri peccata. Sed ut noverit Charitas Vestra, non ad sola peccata pertinere confessionem, audiamus illum, de quo dubitare non possumus quod nullum omnino habebat peccatum, exclamantem et dicentem : « Confiteor tibi, Pater, » Domine cœli et terræ ¹. » Quis hoc dixit? Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus². Qui solus verissime dicere potuit : « Ecce venit princeps mundi, et » in me nihil inveniet³. » Et tamen confitetur. Sed confessor iste, laudator est, non peccator. Denique audi quid confiteatur, audi laudes : et laus ista salus est nostra. Quid enim confitetur Deo Patri Filius sine peccato? Confiteor tibi, inquit, Pater, Domine cœli et terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. Istam laudem commendavit Patris, quia abscondit hæc a sapientibus, id est, superbis et arrogantibus ; et revelavit ea parvulis, id est, infirmis et humilibus.

III. Sed quod verum est, est etiam salubris confessio peccatorum. Unde audivimus in Psalmo qui primo lectus est : « Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium continentiae circum labia mea, ut non declines cor meum » in verba maligna, ad excusandum excusationes in peccatis⁴. » Rogat Deum, ut custodiam det ori suo : et cujus rei custodiam exponit, et dicit. Sunt enim homines

¹ Matth. xi, 25. — ² 2 Petr. ii, 22. — ³ Joan. xiv, 30. — ⁴ Psal. cxl, 3 et 4.

qui valde abundant ; qui cum coeperint accusari, currunt se excusare. Excusare autem est causas quærere, et causationes innectere, quare ad se non videatur pertinere peccatum. Alius dicit, Diabolus mihi fecit : alius dicit, Fortuna mihi fecit : alius, Fato compulsus sum : nemo ad se. Cum vis esse excusator tuus, triumphat de te accusator tuus. Vis ergo facere quod doleat et gemat accusator tuus, id est, diabolus? Fac quod audisti, fac quod didicisti ; et dic Deo tuo : « Ego dixi, Domine, miserere mei, sana animam meam, quoniam peccavi tibi¹. » Ego, inquit, ego dixi : non diabolus, non fortuna, non fatum. Ego dixi : non me excuso, sed accuso. Ego dixi : « Domine, miserere mei, sana animam meam. » Unde enim ægrotat? « Quoniam peccavi tibi. »

IV. « Confitemini ergo Domino, quoniam bonus est. » Si laudare vis, quid securius laudas, quam bonum? Si laudare vis, si confessionem laudis habere vis, quid securius laudas, quam bonum? Si peccata tua confiteri vis, cui tutius quam bono? Homini, quoniam malus est, confiteris, et damnaris : Deo, quoniam bonus est, confiteris, et purgaris. Si confessionem laudis attendas, quidquid copiose laudaturus es, circa hoc occupata est intentio tua, ut ostendas bonum esse quod laudas. Bona enim recte laudantur, sicut mala recte vituperantur. Breviter tibi dicta est laus Domini Dei tui, « Bonus est. » Si et tu bonus es, lauda unde es bonus : si malus es, lauda unde sis bonus. Si enim bonus es, ab illo bonus es : si malus es, a te malus es. Fuge te, et veni ad illum qui fecit te : quia fugiendo te, sequeris te ; et sequendo te, hæres in eo qui fecit te.

V. Quanta bona quæris, homo male. Certe malus es : dic mihi quid velis, nisi bonum? Equum quæris, non-

¹ Psal. xl, 5.